

Justis- og beredskapsdepartementet
Postboks 8005
0030 Oslo

Oslo 15.5.2015

HØRING – HEVET BOTIDSKRAV FOR PERMANENT OPPHOLDSTILLATELSE

Norske Kvinners Sanitetsforening (N.K.S.) viser til høringsbrev om endringer i utlendingsloven og utlendingsforskriften – hevet botidskrav for permanent oppholdstillatelse mv.- endringer i statsborgerskapsloven.

N.K.S. er Norges største kvinneorganisasjon med ca 41 000 medlemmer over hele landet organisert i over 700 lokalforeninger. Å fremme kvinners helse og livsvilkår er formålet med Sanitetskvinnenes virksomhet. N.K.S. har vold mot kvinner som ett av sine viktigste satsingsområder, og vi gjennomfører i egen regi en rekke tiltak for å bekjempe dette.

Om høringsforslaget

Forslaget går ut på å heve kravet til botid i Norge før permanent oppholdstillatelse gis, fra tre til fem pr. jf. Utlendingsloven § 62 jf. Utlendingsforskriften §§ 11-1, 11-2 og 11-4.

N.K.S. vil svare på høringen med fokus på konsekvensene den foreslåtte endringen om å heve botidskravet vil ha for kvinner som kommer til Norge på familiegjenforening og som blir utsatt for vold i samlivsforholdet.

Personer som kommer til Norge via familiegjenforening eller familieetablering er i dag avhengige av at ekteskapet holder i tre år for å få permanent oppholdstillatelse og tilhørende rettigheter på selvstendig grunnlag. N.K.S. ser det som svært uheldig at Justis- og beredskapsdepartementet vil øke botidskravet fra tre til fem år når dette vil ramme en sårbar gruppe som voldsutsatte kvinner.

Oppholdstillatelsen til kvinner som er kommet til Norge på familiegjenforening er direkte knyttet til ekteskapet. Kvinnenes tillatelse avhenger av ektefellen og setter kvinnene i en særlig sårbar og utsatt situasjon. Det er en skjev maktbalanse mellom ektefellene, hvor den med permanent oppholdstillatelse og/eller norsk statsborgerskap har sin ektefelle med midlertidig oppholdstillatelse i sin makt. Aller tydeligst blir dette i samliv hvor den nyankomne kvinnen utsettes for vold og mishandling. Ektefellen har et ekstra kontrollmiddel – kvinnens rett til opphold. N.K.S. kjenner til at familieinnvandrede kvinner velger å bli hos sin voldelige ektefelle og ikke bryte forholdet i tre år i frykt for å miste oppholdstillatelsen. Å heve botidskravet fra tre til fem år vil bety at mange kvinner vil velge å bli i voldelige forhold i fem år. Kvinnenes rettsikkerhet og trygghet svekkes ytterligere.

N.K.S. ser at å heve botidskravet styrker eksisterende strukturer som medfører at kvinner blir i voldelige samlivsforhold. N.K.S. jobber for å fjerne slike strukturelle hindringer.

Mishandlingsbestemmelsen som kan gi «opphold på selvstendig grunnlag» sier at den som blir utsatt for vold av partneren hen er kommet på familiegjenforening med, likevel kan få en uavhengig oppholdstillatelse om samlivet tar slutt. I høringsnotatet legger departementet avgjørende vekt på at mishandlingsbestemmelsen sikrer rettsikkerheten til personer som utsettes for vold i samlivet. N.K.S. anbefaler at mishandlingsbestemmelsen (-regelen) må gjennomgås nøye da den per i dag ikke gir tilstrekkelig vern for kvinner som blir utsatt for vold og mishandling. I sitt høringssvar har Juridisk rådgivning for kvinner (JURK) vist til at de i sin saksbehandling ser at UDI ofte karakteriserer voldtekt, slag og spark, samt isolering og nektelse av grunnleggende behov som mat og klær, som generell misnøye i ekteskapet/samboerforholdet, uoverensstemmelser eller forskjellige oppfatninger mht. roller grunnet kulturforskjeller. Slik det fungerer i dag legger også utlendingsmyndighetene avgjørende vekt på om søkeren har vært hos lege eller psykolog eller har anmeldt forholdet eller ikke. De siste fem årene har over halvparten av kvinnene som har søkt om selvstendig opphold på bakgrunn av mishandlingsbestemmelsen fått avslag.

N.K.S. ser også at ekteskapsinnvandrere har et stort behov for rettsinformasjon knyttet til utlendingsloven og mishandlingsbestemmelsen. Svært mange kvinner som utsettes for vold av sin ektemann, kjenner ikke til unntaksregelen om selvstendig opphold. I høringsnotatet påpekes det at UDI har informasjon på sine nettsider om opphold på selvstendig grunnlag og det legges vekt på at søkeren kan få informasjon om bestemmelsen fra andre organisasjoner. N.K.S. vil påpeke at denne informasjonen i stor grad ikke når frem. N.K.S. ser at behovet for å sikre at informasjonen når ut til familieinnvandrede kvinner er stort og at dette arbeidet med å skje på flere nivåer.

Det er dokumentert at en uforholdsmessig stor andel av beboerne på krisesentrene har innvandrerbakgrunn (66 % i 2013), og at disse oftest er gift med norske borgere. Ofte involverer disse sakene barn som blir vitne til vold mot forelder, og noen ganger blir barna selv utsatt for vold.

FNs kvinnekommisjon har tidligere reist kritikk for Norges manglende rettsikkerhet for kvinner som utsettes for vold. Det å heve botidskravet til fem år vil kunne underbygge og forsterke denne kritikken ytterligere og undergrave Norges internasjonale troverdighet innen likestilling.

Anbefalinger fra N.K.S.:

- N.K.S. ber regjeringen ved Justis- og beredskapsdepartementet om å trekke forslaget om hevet botidskrav fra tre til fem år. Vi anbefaler at regjeringen vurderer å senke botidskravet til ett år.
- N.K.S. anbefaler at mishandlingsbestemmelsen må gjennomgås nøye. N.K.S. anbefaler videre at hva som karakteriseres som mishandling i utlendingslovens forstand bør tolkes i lys av straffelovens bestemmelser om vold. Bevis- og dokumentasjonskravet ved mishandling og vold må senkes.
- Ut fra N.K.S. sin kjennskap er det svært få kvinner som utsettes for vold i samlivsforholdet som kjenner til muligheten til å få opphold på selvstendig grunnlag. N.K.S. mener at UDI bør opplyse om kvinners rett til opphold på

selvstendig grunnlag når de får innvilget oppholdstillatelse. Dette bør gjøres i vedtaket på kvinnenenes eget morsmål.

- **I tillegg støtter N.K.S. seg til Likestillingsutvalgets forslag om å etablere en tilskuddsordning for å styrke arbeidet med rettighetsinformasjon i regi av frivillige organisasjoner og kompetansemiljøer. Tilskuddsordningen bør innrettes slik at lokale organisasjoner over hele landet får mulighet til å søke om støtte.**

Med vennlig hilsen
Norske Kvinners Sanitetsforening

Grete Herlofson
Generalsekretær